

УДК 378.016:616-053.2=111

DOI 10.11603/me.2414-5998.2018.3.8828

Н. І. Макєєва, К. К. Ярова, Н. П. Алексєєва, В. О. Головачова, І. М. Піддубна*Харківський національний медичний університет***СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ ПЕДІАТРІЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ****N. I. Makieieva, K. K. Iarova, N. P. Alekseeva, V. O. Golovachova, I. M. Piddubna***Kharkiv National Medical University***CURRENT STATE, PROBLEMS AND PERSPECTIVES FOR PEDIATRICS TEACHING TO ENGLISH-SPEAKING STUDENTS**

Мета роботи – аналіз сучасного стану та досвіду викладання педіатрії англomовним студентам 4-го та 5-го років навчання на кафедрі педіатрії № 2 Харківського національного медичного університету.

Основна частина. Викладання педіатрії англomовним студентам вимагає високого рівня професійної підготовки, педагогічної майстерності та вільного володіння англійською мовою. Для підвищення якості підготовки іноземних студентів на кафедрі проводиться постійний пошук та впровадження сучасних інноваційних технологій, регулярне оновлення методичних матеріалів, створення навчальних посібників та підручників з урахуванням міжнародних стандартів надання медичної допомоги дітям.

Висновок. Зменшення кількості студентів у групах та лекційних потоках, удосконалення матеріально-технічної бази (комп'ютеризація, розвиток фантомних класів тощо) дозволить поліпшити якість навчання та оволодіння практичними навичками.

Ключові слова: викладання; педіатрія; англomовні студенти.

The aim of the work – an analysis of the current state and experience of teaching Pediatrics to English-speaking students 4th and 5th years of study at the Department of Pediatrics No. 2 of the Kharkiv National Medical University.

The main body. Teaching Pediatrics to English-speaking students requires a high level of professional training, pedagogical skills and fluency in English. In order to improve the quality of foreign students' training, permanent search and introduction of modern innovative technologies, regular updating of guidance papers, production of manuals and textbooks taking into account international standards for the delivering of medical care for children are required.

Conclusion. Reducing the number of students in groups and cohorts, advancing the material and technical resources (computerization, development of phantom classes, etc.) will improve the quality of training and mastery of practical skills.

Key words: teaching; pediatrics; English-speaking students.

Вступ. Викладання медицини іноземним студентам у Харківському національному медичному університеті проводиться понад півсторіччя, з них англomовним студентам – понад 20 років. Цей напрямок діяльності університету, з одного боку, є важливим чинником підвищення міжнародного рейтингу вищого навчального закладу (ВНЗ), з іншого – є стимулом для вдосконалення фахової кваліфікації викладачів та їх педагогічної майстерності, пошуку нових форм і методів викладання дисциплін. Крім того, англomовне викладання надає перспективи щодо широкої та глибокої інтеграції наукових співробітників університету до міжнародної наукової спільноти [1].

Організація навчального процесу для англomовних студентів потребує виконання таких вимог, як:

поєднання в особі викладача кваліфікованого фахівця, педагога, вихователя, тьютора, психолога зі знанням англійської мови (загальної, спеціальної) на достатньому для викладання та спілкування рівні, наявність сучасної навчальної літератури (підручники, посібники, методичні вказівки тощо), обладнання навчальних кімнат необхідними засобами для проведення лекцій, оволодіння практичними навичками, проведення контролю знань студентів, а для клінічних дисциплін – наявність сучасних клінічних баз. Таким чином, для підвищення авторитету університету на міжнародному рівні й подальшого стабільного залучення для навчання іноземних громадян необхідне подальше удосконалення фахової та мовної підготовки викладачів, матеріально-технічної бази університету та кафедр з урахуванням сучасних вимог до якості підготовки медичних фахівців.

© Н. І. Макєєва, К. К. Ярова, Н. П. Алексєєва та ін.

Мета роботи – аналіз сучасного стану та досвіду викладання педіатрії англomовним студентам 4 та 5 років навчання на кафедрі педіатрії № 2 Харківського національного медичного університету.

Основна частина. На кафедрі педіатрії № 2 ХНМУ викладання дисципліни “Педіатрія” на 4-му та 5-му курсах англomовним студентам проводиться з 1999 року та протягом останніх років здійснюється за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ECTS) організації освітнього процесу [2], яка спрямована на наближення рівня фахової підготовки вітчизняних та іноземних громадян до рівня підготовки спеціалістів у Європі. Викладацький склад кафедри постійно працює над удосконаленням викладання англomовним студентам із застосуванням нових підходів і сучасних інформаційних технологій, орієнтуючись на формування гармонійної особистості лікаря в умовах постійного оновлення медичної інформації та глобалізації світу.

На кафедрі педіатрії № 2 навчаються англomовні студенти 4–6 курсів VI–VII медичних факультетів із підготовки іноземних студентів та опановують такі розділи медицини: на 4-му курсі – “Педіатрія”, на 5-му курсі – “Хвороби системи крові у дітей”, на 6-му курсі – курс за вибором студента “Актуальні питання гематології та трансфузіології” згідно з затвердженими програмами. Навчальна програма з педіатрії на 4-му курсі включає 5 кредитів ECTS (150 годин), із яких на аудиторну роботу припадає 90 годин (20 годин лекцій та 70 годин практичних занять) і позааудиторну самостійну роботу – 60 годин. На 5-му курсі – 2 години лекції, 18 годин – практичні заняття, 10 годин – позааудиторна самостійна робота (1 кредит ECTS). Усі види роботи студента забезпечені необхідними навчально-методичними матеріалами, а саме: методичними розробками, демонстративними матеріалами, мультимедійними презентаціями, ситуаційними завданнями, тестовими завданнями з включенням тестових завдань із бази “Крок-2”. У 2003 році викладачами кафедри видано перший в Україні підручник із педіатрії англійською мовою, перевиданий в 2009 році з грифом МОЗ [3]. Однак, на жаль, на сьогодні в Україні немає “ідеального підручника” для викладання педіатрії англomовним студентам, який би відповідав сучасним міжнародним вимогам. Тому є нагальним питання більш широкого використання надійних інтернет-ресурсів, видання нових навчальних посібників та методичних вказівок для підготовки студентів.

Глобалізація світу, можливість використання різних інтернет-ресурсів для отримання інформації підвищує вимоги щодо рівня лекційного матеріалу, компетентності та майстерності лектора. У лекційному матеріалі, що представлений у мультимедійних презентаціях, під час висвітлення етіології, патогенезу, клініко-діагностичних та терапевтичних підходів використовуються сучасні досягнення медичної науки, стандарти лікування з демонстрацією фото- та відеоматеріалів, витягів з історій хвороби. Майже 20-річний досвід викладання англomовним студентам на нашій кафедрі свідчить, що якість засвоєння лекційного матеріалу залежить не тільки від майстерності лектора, але й належної взаємодії “лектор – слухач”, яка можлива лише при зменшенні кількості студентів на потоці до 90.

Проведення практичних занять зі студентами 4-го та 5-го курсів, які навчаються англійською мовою, має свої особливості та проблеми. Це пов'язано, у першу чергу, з різним рівнем володіння англійської мови студентами, наявністю мовного бар'єра під час спілкування з пацієнтами, культурними та релігійними особливостями, відмінністю менталітету у вихідців із різних країн. Крім того, у низки студентів мають місце низька мотивація та висока самооцінка. Усе це обумовлює високий рівень вимог до викладача. Він повинен бути не тільки висококваліфікованим фахівцем із достатнім рівнем володіння англійською мовою, а й викладачем-педагогом, викладачем-психологом. В. О. Сухомлинський відзначав, що навчання – це не проста передача інформації, знань, а складні людські взаємини. Спілкування викладача зі студентом (особливо іноземним) не повинно бути зверхнім, маніпулятивним або формальним. Воно повинно базуватися на глибокій зацікавленості до студента, визнанні самостійності його особистості, бути партнерським. Для підвищення мотивації у вивченні педіатрії і рівня засвоєння матеріалу на кафедрі застосовуються різні методи викладання та контролю знань (робота біля ліжка хворого, вирішення ситуаційних та тестових завдань, робота з муляжами, фантомами, дидактичними матеріалами – результати лабораторних та інструментальних досліджень та ін., проведення ділових та рольових ігор, кейс-метод тощо). Застосування інтерактивних технологій підвищує зацікавленість студента у навчанні, формує здатність аналізувати отримані дані та застосовувати знання на практиці, клінічно мислити. Але наявність великої кількості студентів у групі знижує якість проведення

практичного заняття, можливість індивідуальної роботи зі студентами, оцінки їхнього рівня знань. Тому впровадження комп'ютерних навчальних та контролюючих технологій є нагально необхідним. Наразі ведеться активна підготовча робота щодо створення програмного забезпечення та бази завдань для комп'ютерного класу, який можна використовувати під час аудиторних занять, так і для самостійної роботи.

Враховуючи те, що у більшості випадків англomовний контингент є більш мотивованим до навчання й, особливо, практичної діяльності, необхідно продовжити придбання фантомів та муляжів для створення більшої кількості класів для опанування і вдосконалення практичних навичок.

Для організації самостійної роботи студентів необхідні наявність та доступність навчально-методичного забезпечення, для чого кафедрою створено сайт, де англomовні студенти можуть знайти тематичні плани і розклади практичних занять, лекцій, позааудиторної роботи, схему історії хвороби, перелік медичних препаратів та рецептурний зошит, презентації лекцій, навчальні посібники кафедри тощо. Крім того, студенти можуть скористатися доступом до репозитарію та бібліотеки ХНМУ, у тому числі on-line.

З метою поліпшення знань із фармакотерапії кафедрою розроблено та видано рецептурний зошит зі стислою інформацією про медичні препарати, які найчастіше використовуються в педіатричній практиці. На кожне заняття студент повинен виписати

рецепти згідно з переліком для дитини певного віку та ваги з наступною перевіркою викладачем із обговоренням та роз'ясненням помилок.

До позааудиторної самостійної роботи студента належить не тільки самостійне опанування деяких тем, а й написання історії хвороби, для чого на кафедрі розроблено схему навчальної історії хвороби для студентів 4-го та 5-го курсів. На наш погляд, написання історії хвороби поліпшує комунікативні здібності студента, уміння встановлювати та обґрунтовувати діагноз, проводити інтерпретацію результатів досліджень, призначати лікування, виділяти головне, таким чином, сприяючи практично-орієнтованій навчально-пізнавальній діяльності.

Висновки. Викладання педіатрії студентам, що навчаються англійською мовою, вимагає високого рівня професійної підготовки, педагогічної майстерності та володіння англійською мовою.

Для підвищення якості підготовки іноземних студентів необхідні постійний пошук і впровадження сучасних інноваційних технологій, регулярне оновлення методичних матеріалів, створення навчальних посібників та підручників з урахуванням міжнародних стандартів надання медичної допомоги дітям.

Зменшення кількості студентів у групах та лекційних потоках, вдосконалення матеріально-технічної бази (комп'ютеризація, розвиток фантомних класів тощо) дозволить поліпшити якість навчання, оволодіння практичними навичками.

Список літератури

1. Проблемні аспекти англomовного навчання в медичних вузах України / В. К. Ліхачов, Л. М. Добровольська, Т. Ю. Ляховська [та ін.] // Світ медицини та біології. – 2013. – № 2. – С. 118–119.

References

1. Likhachov, V.K., Dobrovolska, L.M., & Liakhovska, T.Yu. (2013). Problemni aspekty anhlomovnoho navchannia v medychnykh vuzakh Ukrainy [Problematic aspects of English teaching in medical universities of Ukraine]. *Svit medytsyny ta biolohii – The World of Medicine and Biology*, 2, 118-119 [in Ukrainian].

2. Zakon Ukrainy "Pro Vyshchu osvitu" vid 01.07.2014 r. №1556-VII (Redaktsiia stanom na 01.07.2014 r.). [The

2. Про Вищу освіту : Закон України від 01.07.14 № 1556-VII (редакція станом на 01.07.14). – zakon-rada.gov.ua.

3. Pediatrics. Manual on Pediatrics for foreign students / [Y. V. Odinets, A. F. Ruchko, I. N. Poddubnaya et al.]. – Sumy, 2009. – 383 p.

Law of Ukraine "On Higher Education" from 01.07.2014. (Editing as of 07/01/2014)]. – zakon.rada.gov.ua. – Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].

3. Odinets, Y.V., Ruchko, A.F., Poddubnaya, I.N., Markevich, V.E., & Loboda, A.N (2009) *Pediatrics. Manual on Pediatrics for Foreign Students*. Sumy: SumDU.

Отримано 11.04.18

Електронна адреса для листування: pediatr02@gmail.com